



Brussel, 23.3.2020
COM(2020) 119 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Stand van zaken met betrekking tot de situatie van niet-wederkerigheid op visumgebied

I. INLEIDING

Op 12 april 2016 heeft de Commissie een mededeling gepresenteerd over de stand van zaken en mogelijke verdere stappen ten aanzien van de situatie van niet-wederkerigheid met een aantal derde landen op het gebied van visa¹. In die mededeling werd opgemerkt dat met de actieve steun van de Commissie een oplossing was gevonden voor verreweg de meeste gemelde gevallen van niet-wederkerigheid met derde landen². Tegelijkertijd werd er in de mededeling echter op gewezen dat, indien het betrokken derde land de visumplicht op 12 april 2016 niet had opgeheven, de Commissie op grond van Verordening (EG) nr. 539/2001 van de Raad van 15 maart 2001, zoals gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 1289/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013, een gedelegeerde handeling zou moeten vaststellen om de vrijstelling van de visumplicht voor onderdanen van het betrokken derde land voor een periode van twaalf maanden op te schorten³. Volgens de verordening zou de Commissie tevens rekening moeten houden met de gevolgen van de opschorting van de vrijstelling van de visumplicht voor de externe betrekkingen van de EU en haar lidstaten⁴.

In de mededeling van april 2016 werd beoordeeld welke gevolgen en effecten de opschorting van de ontheffing van de visumplicht zou hebben voor EU-burgers en -bedrijven en voor onderdanen van de betrokken derde landen, en werd het Europees Parlement en de Raad verzocht zich te beraden op de meest geschikte verdere stappen. De Commissie heeft vervolgens vijf vervolgmededelingen gepresenteerd: in juli⁵ en december⁶ 2016, in mei⁷ en december⁸ 2017 en in december 2018⁹. In de meest recente mededelingen over visumwederkerigheid, van december 2017 en december 2018, heeft de Commissie een overzicht gegeven van de stand van zaken en de te volgen koers ten aanzien van de situatie van niet-wederkerigheid met de Verenigde Staten (waarvan kennis is gegeven door Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Polen en Roemenië), het enige resterende land waarvoor de vrijstelling van de visumplicht niet wederkerig is.

Op 15 januari 2019 is de meest recente mededeling voorgelegd aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken van het Europees Parlement.

¹ COM(2016) 221 final van 12 april 2016.

² De Commissie heeft in 2014 kennisgevingen inzake niet-wederkerigheidssituaties ontvangen van vijf lidstaten: Bulgarije, Kroatië, Cyprus, Polen en Roemenië. Deze kennisgevingen hadden betrekking op Canada, de Verenigde Staten, Australië, Brunei en Japan. De situaties van niet-wederkerigheid met Canada, Australië, Brunei en Japan zijn opgelost doordat volledige wederkerigheid op het gebied van vrijstelling van de visumplicht is bereikt.

³ Zie artikel 1, lid 4, van die verordening. Dezelfde verplichting is nu opgenomen in artikel 7 van Verordening (EU) 2018/1806 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot vaststelling van de lijst van derde landen waarvan de onderdanen bij overschrijding van de buitengrenzen in het bezit moeten zijn van een visum en de lijst van derde landen waarvan de onderdanen van die plicht zijn vrijgesteld (codificatie) (PB L 303 van 28.11.2018, blz. 39), waarbij Verordening (EG) nr. 539/2001 is gecodificeerd.

⁴ Zie artikel 7 van Verordening (EU) 2018/1806.

⁵ COM(2016) 481 final van 12 juli 2016.

⁶ COM(2016) 816 final van 21 december 2016.

⁷ COM(2017) 227 final van 2 mei 2017.

⁸ COM(2017) 813 final van 20 december 2017.

⁹ COM(2018) 855 final van 19 december 2018.

In die mededeling werd de balans opgemaakt van de vooruitgang die sinds december 2018 met de Verenigde Staten is geboekt op het gebied van visumwederkerigheid, en werd in het bijzonder verslag gedaan van de vooruitgang die is bereikt ten aanzien van Polen, dat in november 2019 tot het visumontheffingsprogramma van de Verenigde Staten is toegetreden.

De onderhavige mededeling verschijnt in een periode die gekenmerkt wordt door een groot aantal visumgerelateerde maatregelen die in vele landen zijn getroffen ter bestrijding van de wereldwijde COVID-19-pandemie. Maatregelen om niet-essentiële reizen op mondiaal niveau tijdelijk te beperken, zijn inmiddels wijdverbreid. Met ingang van 13 maart 2020 hebben de Verenigde Staten tijdelijke reisbeperkingen ingevoerd voor buitenlandse burgers, ongeacht hun nationaliteit, die gedurende de veertien dagen voorafgaand aan hun geplande binnenkomst in de VS in het Schengengebied fysiek aanwezig zijn geweest, of het hebben bezocht¹⁰. Deze beperkingen zijn op 16 maart uitgebreid tot Ierland en het Verenigd Koninkrijk¹¹. De maatregelen houden verband met de inreisbeperkingen die de Verenigde Staten hebben ingevoerd op basis van de fysieke aanwezigheid in de betrokken gebieden en niet op basis van de nationaliteit van de reizigers. Zij houden daarom geen verband met visumwederkerigheid. De Europese Unie heeft soortgelijke maatregelen genomen om niet-essentiële reizen vanuit derde landen te beperken¹². Deze mededeling moet worden gelezen met inachtneming van deze snel veranderende situatie¹³.

Hoewel het bij de wereldwijde invoering van visumbependingen om uitzonderlijke omstandigheden gaat, acht de Commissie het nog steeds van belang om in deze mededeling verslag uit te brengen over de maatregelen die in de verslagperiode zijn genomen om voor alle lidstaten tot volledige visumwederkerigheid met de Verenigde Staten te komen, en met name in de loop van 2019, voordat de wereldwijde COVID-19-pandemie uitbrak. Deze inspanningen zullen worden hervat zodra de huidige uitzonderlijke situatie is genormaliseerd.

¹⁰ <https://www.dhs.gov/news/2020/03/11/homeland-security-acting-secretary-chad-f-wolf-s-statement-presidential-proclamation>

¹¹ <https://www.dhs.gov/news/2020/03/16/departments-homeland-security-outlines-new-process-americans-returning-schengen-area>

¹² COM(2020) 115 final van 16 maart 2020.

¹³ Met ingang van 19 maart hebben de Verenigde Staten voor de hele wereld een algemene gezondheidswaarschuwing uitgegeven op niveau 4, het hoogste alarmniveau op gezondheidsgebied, en wordt geadviseerd om niet te reizen. Bijgevolg zijn de gebruikelijke visumdiensten van de VS wereldwijd tijdelijk opgeschort.

II. ONTWIKKELINGEN IN DE VERSLAGPERIODE

1. Deelname van Polen aan het visumontheffingsprogramma (Visa Waiver Program) van de Verenigde Staten

Wanneer een land aan alle vereisten van het visumontheffingsprogramma lijkt te voldoen, kan het ministerie van Buitenlandse Zaken van de VS (Department of State) het land formeel aanwijzen als kandidaat voor het visumontheffingsprogramma. Het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid (Department of Homeland Security) bepaalt vervolgens of het land voldoet aan de vereisten en beoordeelt of de deelname van het land aan het visumontheffingsprogramma geen afbreuk doet aan de belangen van de Verenigde Staten, waarna de minister van Binnenlandse Veiligheid het land kan opnemen in het visumontheffingsprogramma.

Op 4 oktober 2019 heeft het ministerie van Buitenlandse Zaken van de VS Polen formeel aangewezen voor deelname aan het visumontheffingsprogramma. Op 6 november 2019 heeft het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid, na te hebben gecertificeerd dat Polen voldoet aan de nodige wettelijke¹⁴ en beleidseisen, Polen opgenomen in het visumontheffingsprogramma. Met ingang van 11 november 2019 kunnen burgers van Polen een aanvraag indienen om voor maximaal 90 dagen naar de Verenigde Staten te reizen voor toeristische of zakelijke doeleinden, en hebben ze daarvoor geen Amerikaans visum nodig.

De Commissie is verheugd over de toetreding van Polen tot het visumontheffingsprogramma, die het resultaat is van actieve diplomatieke samenwerking tussen alle partijen. Deze benadering heeft een belangrijke rol gespeeld bij het oplossen van eerdere gevallen van niet-wederkerigheid, en heeft ook resultaten opgeleverd in het geval van de Verenigde Staten. Uit de resultaten blijkt dat concrete vooruitgang op dit gebied kan worden geboekt door middel van aanhoudende samenwerking en diplomatieke contacten.

2. Overzicht van de contacten tussen de EU en de VS en de follow-up daarvan

Tijdens de verslagperiode zijn de politieke en technische contacten tussen de EU en de Verenigde Staten in een hoog tempo voortgezet. De Commissie is er bij de Verenigde Staten bij alle gelegenheden op blijven aandringen om verder met de betrokken lidstaten samen te werken en de vooruitgang in de richting van volledige visumwederkerigheid te bespoedigen. In overleg met de lidstaten in kwestie heeft de Commissie alle partijen er opnieuw toe opgeroepen zich in te zetten voor intensieve en concrete actie op basis van objectieve criteria.

In die context is visumwederkerigheid tijdens de verslagperiode op alle relevante officiële bijeenkomsten tussen de EU en de Verenigde Staten besproken, met name op hoog politiek niveau tijdens de halfjaarlijkse bijeenkomsten van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS, die in mei 2019 in Boekarest en in december 2019 in Washington D.C. hebben plaatsgevonden. De kwestie is ook diepgaand besproken op

¹⁴ Het percentage geweigerde visa voor Polen was voor het begrotingsjaar 2019 afgenomen van 3,99 % tot 2,76 %, waardoor het onder de wettelijke drempel van 3 % lag. Polen en de Verenigde Staten hebben op 12 juni 2019, zoals vereist, de overeenkomst ter voorkoming en bestrijding van ernstige criminaliteit ondertekend en daarmee de weg vrijgemaakt voor nauwere onderlinge samenwerking op het gebied van openbare veiligheid en migratie.

technisch niveau ter gelegenheid van de halfjaarlijkse bijeenkomsten van hoge ambtenaren op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS (in februari 2019 in Boekarest, in september 2019 in Brussel en in maart 2020 in Rovinj), en de tripartiete bijeenkomsten tussen de Commissie, de Verenigde Staten en de betrokken lidstaten (in mei 2019 in Washington D.C. en in november 2019 in Brussel).

Tripartiete bijeenkomst in Washington D.C. (mei 2019)

De tripartiete bijeenkomst op het niveau van het hogere management vond plaats in mei 2019 in Washington D.C. en verliep in een constructieve sfeer. De tripartiete besprekingen vonden voor de tweede maal plaats in Washington D.C., op uitnodiging van de Verenigde Staten. Dit gebaar werd door de EU toegejuicht, omdat het nadere contacten mogelijk maakte met een groot aantal betrokkenen aan Amerikaanse zijde en met andere belangrijke gesprekspartners. De Commissie gaf een toelichting op de politieke context van de toen aanstaande verkiezingen voor het Europees Parlement en op de dringende noodzaak van verdere vooruitgang. De bijeenkomst handelde over de technische vereisten van het visumontheffingsprogramma en het politieke belang van volledige visumwederkerigheid.

In overeenstemming met de toezeggingen om de betrokken lidstaten een meer concrete leidraad te bieden, hebben de Verenigde Staten een (door het ministerie van Binnenlandse Veiligheid ontwikkelde) gedetailleerde vragenlijst¹⁵ gepresenteerd om de technische veiligheidsvereisten van het visumontheffingsprogramma op meer transparante wijze in kaart te brengen. In vergelijking met de zelfbeoordelingsmatrix die in 2018 aan de betrokken lidstaten werd verstrekt om hen in staat te stellen na te gaan of werd voldaan aan de basisvereisten van het visumontheffingsprogramma, bevatte de vragenlijst een veel uitgebreider overzicht van deze vereisten. Er werd erkend dat de vragenlijst meer transparantie en duidelijkheid verschaftte over alle aspecten van de veiligheidsvereisten van het visumontheffingsprogramma, en er werd overeengekomen dat de betrokken lidstaten de vragenlijst binnen een afgesproken termijn zouden beantwoorden. Er werd afgesproken dat de Verenigde Staten de antwoorden zouden beoordelen om vast te stellen op welke gebieden er nog werk moest worden verricht om aan de vereisten van het visumontheffingsprogramma te voldoen. Tijdens de volgende tripartiete bijeenkomst, in november 2019, zouden vervolgbesprekingen plaatsvinden, met als doel op die gebieden actie te ondernemen.

De deelnemers aan de tripartiete bijeenkomst erkenden dat het percentage geweigerde visa in de vragenlijst niet aan de orde komt, hoewel het voor de meerderheid van de betrokken lidstaten een van de belangrijkste juridische belemmeringen is voor deelname aan het visumontheffingsprogramma. De Verenigde Staten hebben uiteengezet dat overleg plaatsvindt met de betrokken lidstaten via de consulaire afdelingen van de ambassades van de VS in de hoofdsteden. De consulaire afdelingen werken samen met de plaatselijke autoriteiten om de percentages geweigerde visa omlaag te brengen en tegelijkertijd de onafhankelijkheid van de consulaire ambtenaren van de VS bij hun werkzaamheden in verband met de beoordeling van visumaanvragen te waarborgen. De Commissie is zich

¹⁵ De vragenlijst zal ook dienen om na te gaan of alle huidige deelnemers aan het visumontheffingsprogramma nog steeds voldoen aan de vereisten van het visumontheffingsprogramma. Het lidmaatschap van het visumontheffingsprogramma wordt door de Verenigde Staten regelmatig geëvalueerd, en de deelnemers moeten blijven voldoen aan de vereisten van het programma.

bewust van de lopende consulaire samenwerking en de noodzaak de onafhankelijkheid van de besluitvorming van het consulaire personeel van de VS op visumgebied te waarborgen, maar heeft de Verenigde Staten opnieuw gevraagd een gedetailleerde uitsplitsing van het percentage visumweigeringen te verstrekken. Een dergelijke uitsplitsing met cijfers over specifieke locaties en trends in belangrijke consulaten waar relatief veel visa worden geweigerd, zou de lidstaten met name helpen hun voorlichtingscampagnes gericht te maken en zo het weigeringspercentage verder omlaag te brengen.

Met betrekking tot de maatregelen die de EU heeft genomen om de buitengrenzen van de EU en de interne veiligheid te versterken, vonden in de marge bijeenkomsten plaats met diverse belanghebbenden, onder wie medewerkers van het Congres, om het vraagstuk visumwederkerigheid nog beter onder de aandacht te brengen. Zoals de Amerikaanse gesprekspartners hebben uiteengezet, zien de Verenigde Staten het visumontheffingsprogramma niet alleen als reisfaciliteringsprogramma, maar ook als beveiligingsprogramma. De EU wees op de veiligheidsvoordelen voor de Verenigde Staten als gevolg van de uitbreiding van het visumontheffingsprogramma tot alle EU-lidstaten.

Ministeriële bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS in Boekarest (juni 2019)

Tijdens de ministeriële bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS die op 19 juni 2019 in Boekarest plaatsvond, werd er door zowel het Roemeense voorzitterschap van de Raad van de EU als de Commissie opnieuw op gewezen dat het dringend noodzakelijk is het visumontheffingsprogramma uit te breiden tot alle EU-lidstaten. Op de vergadering werd de geboekte vooruitgang erkend, werd kennis genomen van het op de tripartiete vergadering van mei 2019 afgesproken proces en werden de volgende stappen goedgekeurd, namelijk dat het oordeel van de Verenigde Staten over de antwoorden van de lidstaten op de vragenlijst van de VS als basis voor toekomstige besprekingen zou dienen, met als doel tot concrete maatregelen te komen. Beide partijen zegden toe dat zij op deze basis verder zouden werken en aan het politieke niveau verslag zouden uitbrengen over de geboekte vooruitgang.

Ook werd erkend dat een groot aantal vereisten van het visumontheffingsprogramma onder de bilaterale samenwerking tussen de Verenigde Staten en de afzonderlijke lidstaten valt. Er zal dus tegelijkertijd op twee niveaus verder worden gewerkt: op bilateraal niveau en in tripartiete vergaderingen waarbij de Commissie betrokken is.

In de gezamenlijke verklaring¹⁶ die na de ministeriële bijeenkomst bekend werd gemaakt, werd gesteld dat de EU en de Verenigde Staten het eens waren geworden over het belang van verdere vooruitgang op weg naar wederzijds visumvrij reizen in het kader van hun respectieve rechtskaders. Daarnaast spraken de partijen in de verklaring hun tevredenheid uit over de vooruitgang die de betrokken lidstaten hadden geboekt om te voldoen aan de vereisten van het visumontheffingsprogramma, waardoor zij in aanmerking kunnen komen voor deelname aan het programma.

¹⁶ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/06/19/joint-eu-u-s-statement-following-the-eu-u-s-justice-and-home-affairs-ministerial-meeting/>

Tripartiete bijeenkomst in Brussel (november 2019)

Op de tripartiete bijeenkomst die op 13 november 2019 in Brussel plaatsvond, werd verslag uitgebracht over de toetreding van Polen tot het visumontheffingsprogramma van de Verenigde Staten. De vertegenwoordigers van Polen werden aangemoedigd om met de overige betrokken lidstaten hun ervaringen te delen over de wijze waarop zij met succes aan de vereisten van het visumvrijstellingsprogramma hadden kunnen voldoen.

Zowel de Verenigde Staten als de Commissie zegden toe de besprekingen met de overige vier betrokken lidstaten te zullen voortzetten. De besprekingen spitsten zich toe op de op maat gemaakte werkplannen die de Amerikaanse autoriteiten aan elk van de vier betrokken lidstaten verstrekten op basis van hun antwoorden op de gedetailleerde Amerikaanse vragenlijst. De werkplannen omvatten maatregelen voor de naleving van de veiligheidsvereisten van het visumontheffingsprogramma. Zowel de vier betrokken lidstaten als de Commissie toonden zich ingenomen met de uitvoering van de werkplannen en erkenden de transparantie waarvoor de werkplannen zorgden, maar de lidstaten hadden graag gezien dat voor elk van de maatregelen een tijdpad was vastgesteld. De vier betrokken lidstaten hebben zich er alle toe verbonden om op basis van de werkplannen te werk te gaan, bij de VS verdere opmerkingen in te dienen en een permanente dialoog te starten over de in de respectieve werkplannen voorgestelde maatregelen. De Commissie stelde voor om op de volgende tripartiete bijeenkomst de balans van de vorderingen op te maken.

Ministeriële bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS in Washington D.C. (december 2019)

Tijdens de ministeriële bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS die op 11 december 2019 in Washington plaatsvond, werd er door zowel het Finse voorzitterschap van de Raad van de EU als de Commissie opnieuw op gewezen dat het belangrijk is om tot volledige visumwederkerigheid met de Verenigde Staten te komen. De toetreding van Polen tot het visumontheffingsprogramma werd verwelkomd als een belangrijk punt van vooruitgang, maar er werd benadrukt dat het een prioriteit blijft om voor de vier resterende lidstaten ook ontheffingen te verkrijgen.

Er werd erkend dat de door de VS voor de vier betrokken lidstaten op maat gemaakte werkplannen een goed instrument waren om vooruitgang te boeken, aangezien die plannen de hoognodige duidelijkheid verschaffen en concrete richtsnoeren bieden over de wijze waarop aan de veiligheidsvereisten van het visumontheffingsprogramma kan worden voldaan.

De volgende tripartiete bijeenkomst, die in het voorjaar van 2020¹⁷ zal worden gehouden, zou de gelegenheid moeten bieden om de vorderingen die elk van de vier resterende lidstaten met de werkplannen hebben gemaakt, opnieuw te beoordelen. Op de volgende ministeriële bijeenkomst, die voor mei 2020 is gepland en in Kroatië zou plaatsvinden, zal de stand van zaken worden opgemaakt.

In de gezamenlijke verklaring¹⁸ die na de ministeriële bijeenkomst werd afgegeven, juichten de Europese Unie en de Verenigde Staten toe dat Polen tot het visumontheffingsprogramma

¹⁷ Voorlopige planning, gezien de uitzonderlijke situatie die is ontstaan door de COVID-19-pandemie.
¹⁸ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/12/11/joint-eu-us-statement-following-the-eu-us-justice-and-home-affairs-ministerial-meeting/>

was toegetreden. Er werd op gewezen dat daarmee het nut van het tripartiete proces werd benadrukt. De bemoedigende vorderingen van de vier resterende lidstaten op het gebied van wederzijds visumvrij reizen in het kader van de respectieve rechtskaders werden eveneens verwelkomd. Beide zijden zegden toe in passend verband te zullen blijven samenwerken ter ondersteuning van de vier resterende EU-lidstaten bij hun streven naar toetreding tot het visumontheffingsprogramma.

3. Visumontheffingsprogramma van de VS — vereisten en ontwikkelingen

In dit deel van de mededeling wordt een overzicht gegeven van de meest relevante vereisten van het visumontheffingsprogramma van de VS en wordt de vooruitgang geschetst die de betrokken lidstaten in de verslagperiode hebben geboekt om te voldoen aan de vereisten van het programma.

Percentage geweigerde visa

Overeenkomstig de Amerikaanse wetgeving die is opgenomen in de United States Immigration and Nationality Act, moet voor kandidaten voor het visumontheffingsprogramma het percentage geweigerde visa voor andere dan immigratiedoeleinden minder dan 3 % per jaar bedragen of gemiddeld minder dan 2 % over een periode van twee jaar. Volgens de statistieken van geweigerde visa voor het begrotingsjaar 2019 liggen de visumweigeringspercentages voor drie van de vier betrokken lidstaten boven de drempel van 3 % (Bulgarije 9,75 %, Kroatië 4,02 % en Roemenië 9,11 %). In het algemeen is er echter sprake van vooruitgang: de afgelopen jaren is een neerwaartse trends waargenomen.

Voor Kroatië werd een sterke daling geregistreerd: van 5,92 % in 2018 tot 4,02 % in 2019, een percentage dat in de buurt komt van de wettelijke drempel van 3 %.

Wat Bulgarije betreft is het percentage geweigerde visa de afgelopen jaren gestaag afgenomen: van 17,3 % in 2015 tot 16,9 % in 2016, 14,97 % in 2017, 11,32 % in 2018 en 9,75 % in 2019. Ook voor Roemenië is een daling geconstateerd, van 11,76 % in 2017 en 10,44 % in 2018 tot 9,11 % in 2019. Voor het eerst ligt het percentage dus voor zowel Bulgarije als Roemenië onder de 10 %. Cyprus bleef onder de drempel van 3 %: het weigeringspercentage bedroeg 2,78 %¹⁹.

De Verenigde Staten publiceren de percentages geweigerde visa voor alle landen ter wereld aan het eind van het begrotingsjaar²⁰. De weigeringspercentages voor andere doeleinden dan immigratie voor landen met een visumvrijstelling voor reizen naar de Verenigde Staten zijn echter geen vergelijkbare indicator. Ten aanzien van landen die reeds zijn toegelaten tot het visumontheffingsprogramma van de VS geldt de visumplicht alleen voor reizigers die geen aanvraag kunnen indienen via het elektronisch systeem voor reisvergunningen (ESTA).

¹⁹ Cyprus voldoet weliswaar aan de 3 %-drempel voor visumweigeringen, maar de Verenigde Staten stellen dat naar het algemene beeld wordt gekeken en dat de verdeling van het eiland nog steeds een groot probleem is.

Beschikbaar op de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken: <https://travel.state.gov/content/dam/visas/Statistics/Non-Immigrant-Statistics/RefusalRates/FY18.pdf>

Veiligheidsvereisten van het visumontheffingsprogramma

Als gevolg van de gerichte verbeteringen die het Amerikaanse ministerie van Binnenlandse Veiligheid in 2017 heeft ingevoerd, moet een land dat tot het visumontheffingsprogramma wil toetreden de overeenkomst ter voorkoming en bestrijding van ernstige criminaliteit (PCSC) niet alleen ondertekenen, maar ook volledig uitvoeren. Alle betrokken lidstaten hebben vooruitgang geboekt wat dit criterium betreft. Bulgarije, Kroatië, Cyprus en Roemenië hebben deze overeenkomst met de Verenigde Staten al ondertekend en geratificeerd en hebben de werkzaamheden voor de volledige uitvoering ervan voortgezet²¹.

Nadat de te volgen koers op de bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de VS in juni 2019 was goedgekeurd, zijn de werkzaamheden inzake de veiligheidsvereisten voortgezet op basis van de vragenlijst van de Verenigde Staten (zie punt II.2) en de voor elke lidstaat op maat gemaakte werkplannen. Op de volgende tripartiete bijeenkomst, die gepland is voor het voorjaar van 2020 (indien de omstandigheden het toelaten), zal de nadruk liggen op de voortgang van de in de werkplannen vastgestelde maatregelen. De Commissie zal dit proces, in nauwe samenwerking met de betrokken lidstaten, waar nodig blijven coördineren en ondersteunen.

Uit het feit dat een van de lidstaten recentelijk is toegelaten tot het visumontheffingsprogramma van de VS en dat het resultaatgerichte proces voor de overige lidstaten aan de gang is, blijkt dat er voor alle vier de betrokken lidstaten een concreet perspectief is om vooruitgang te blijven boeken op basis van objectieve vereisten. Voor enkele van de vier lidstaten lijkt het vervullen van de vereisten dichterbij te komen, zodat zij in aanmerking kunnen komen voor deelname aan het visumontheffingsprogramma, maar concrete vooruitzichten zijn er voor alle lidstaten, ondanks de huidige uitzonderlijke situatie die is ontstaan door de COVID-19-pandemie.

III. VOLGENDE FASE EN CONCLUSIES

De Commissie wijst nogmaals op haar voornemen om de vier betrokken lidstaten actief te ondersteunen en nauw met hen samen te werken om hen te helpen te voldoen aan de vereisten voor deelname aan het visumontheffingsprogramma van de VS. Hoewel de meeste van deze vereisten onder de bilaterale samenwerking tussen de Verenigde Staten en de betrokken lidstaat vallen, is visumwederkerigheid een grondbeginsel van het visumbeleid van de EU, hetgeen de betrokkenheid en de medewerking van de Commissie rechtvaardigt.

Eenmaal hervat zullen de contacten op alle niveaus, met inbegrip van het technische en het politieke niveau, en zowel op tripartiete als op bilaterale basis, kansen bieden om de dynamiek te behouden. Op de volgende tripartiete bijeenkomst, die gepland is voor het voorjaar van 2020 (indien de omstandigheden het toelaten), zullen de technische werkzaamheden worden voortgezet op basis van de werkplannen die de Verenigde Staten aan elk van de vier resterende lidstaten hebben verstrekt, waardoor de lidstaten in staat zullen worden gesteld aan de veiligheidsvereisten van visumontheffingsprogramma te voldoen.

²¹ Polen en de Verenigde Staten hebben de vereiste overeenkomst ter voorkoming en bestrijding van ernstige criminaliteit op 12 juni 2019 ondertekend en er is met succes gewerkt aan de volledige uitvoering ervan.

De volgende bijeenkomst van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken van de EU en de Verenigde Staten van Amerika, die voor mei 2020 is gepland, zal (indien de omstandigheden het toelaten) de gelegenheid bieden de voortgang te beoordelen op politiek niveau. De totstandbrenging van volledige visumwederkerigheid is nog steeds een prioriteit voor de Commissie, waarvoor zij zich zal blijven inzetten.

Zodra de uitzonderlijke situatie met betrekking tot de COVID-19-pandemie weer is genormaliseerd, zal de Commissie haar samenwerking met de Verenigde Staten en met de betrokken lidstaten voortzetten teneinde sneller tot volledige visumwederkerigheid te komen. Gezien de huidige stand van zaken, met name in het licht van de toetreding van Polen tot het visumontheffingsprogramma van de VS en de aanhoudende vooruitgang die de andere betrokken lidstaten hebben geboekt, blijft de Commissie bij haar standpunt dat samenwerking en gezamenlijke diplomatieke inspanningen, waarbij de Commissie nauw met de betrokken lidstaten samenwerkt, de meest geschikte weg is.

Daarom is de Commissie thans van mening dat de vaststelling van een gedelegeerde handeling tot tijdelijke opschorting van de visumvrijstelling voor onderdanen van de Verenigde Staten momenteel contraproductief zou zijn en niet zou bijdragen tot het beoogde visumvrije reizen voor alle EU-burgers.

In dit verband is het essentieel dat de EU over deze belangrijke kwestie met één stem blijft spreken. De Commissie zal nauw blijven samenwerken met het Europees Parlement en de Raad om tot volledige visumwederkerigheid te komen en zal het Europees Parlement en de Raad op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen.